

ODPIS

Sygn. akt VIII U 2424/13

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący del. SSR Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Anna Narożna

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2015 r. w Poznaniu

odwołania **W. L.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 30 kwietnia 2013r., znak:(...)

w sprawie **W. L.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującej prawo do emerytury przy obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 kwietnia 2013r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43), po rozpoznaniu wniosku złożonego w dniu 4 kwietnia 2013 r., odmówił **W. L.** przyznania emerytury. W uzasadnieniu wskazał, iż wnioskodawczyni udowodniła 22 lata, 9 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 1 dzień okresów nieskładkowych – łącznie 23 lata, 5 miesięcy i 10 dni. Natomiast do pracy w szczególnych warunkach zaliczono okres zatrudnienia w (...) S.A. od 14 września 1987 r. do 31 grudnia 1998 r., co łącznie stanowi 10 lat i 10 miesięcy. Tym samym wnioskodawczyni nie wykazała co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. / vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 28 maja 2013 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **W. L.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji. Uzasadniając wskazała, iż w trakcie zatrudnienia pracowała w szkodliwych warunkach, ale na tę okoliczność nie posiada dokumentacji, gdyż zakład pracy został zlikwidowany. Do odwołania dołączyła pisemne zeznania świadków: Z. S. (1) i Z. S. (2) dotyczące zatrudnienia w P. fabrykach (...) Zakład w C.. /vide odwołanie k. 2 akt/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie k. 4-5 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca urodziła się dnia (...) Jest członkiem OFE, ale złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Odwołująca legitymuje się okresem ubezpieczenia wynoszącym na dzień 31 grudnia 1998 r. łącznie 23 lata + 5 m-cy + 10 dni, w tym 22 lata + 9 m-cy + 9 dni okresów składkowych oraz 0 lat + 8 m-cy + 1 dzień okresów nieskładkowych.

bezsporne; nadto dowód: decyzja w aktach dotyczących ustalenia kapitału początkowego

W okresie od 6 sierpnia 2006 r. do 31 grudnia 2013 r. odwołująca miała przyznaną rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Skradając pierwszy wniosek o świadczenie przedłożyła m.in. świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 1987 r. wystawione przez P. Fabryki (...) w C., w którym wskazano, iż w czasie od 23 lutego 1977 r. do 31 sierpnia 1987 r. pracowała w centralnej tapicerni, jako tapicer.

dowód: świadectwo pracy (k. 6 akt rentowych)

W dniu 4 kwietnia 2013 r. odwołująca złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2013 r. organ rentowy odmówił odwołującej przyznania prawa do emerytury, ze względu na wykazanie zamiast 15 lat, zaledwie 10 lat + 10 m-cy + 0 dni stażu pracy w warunkach szczególnych (okres od 14.09.1987 r. do 31.12.1998 r.).

bezsporne; nadto dowód: dokumenty w aktach emerytalnych odwołującej

Odwołująca w okresie od 23 lutego 1977 r. do 31 sierpnia 1987 r. była zatrudniona w P. Fabrykach (...) w C.. Odwołująca została przyjęta do pracy w klejarni, która mieściła się w osobnym budynku i pracowała jako klejarz. Krótco po przyjęciu do pracy odwołująca zaszła w ciążę, w związku z czym już w lipcu 1977 r. została przeniesiona na tapicernię. Dziecko urodziła w grudniu 1977 r. Po zakończonym urlopie macierzyńskim, który trwał od 22 grudnia 1977 r. do 14 kwietnia 1978 r., odwołująca powróciła do pracy w klejarni. W okresie kolejnej ciąży odwołująca także została przeniesiona na dział tapicerni. Drugie dziecko urodziła w lutym 1984 r. Po zakończonym urlopie macierzyńskim, trwającym od 10 lutego 1984 r. do 14 czerwca 1984 r., odwołująca powróciła do świadczenia pracy, ale już w dziale tapicernia.

Jako klejarz odwołująca rozprowadzała pędzlem klej (...) (butapren) na piance tapicerskiej (poliuretanowej), która po wysuszeniu natychmiast była przekazywana do tapicerni. Odwołująca kleiła także różne podnóżki, siedziska oraz foteliki. Kleiła np. krzesła i poduszki do mebli (...) i (...), maty do siedzeń, na oparcia albo do foteli.

Czas pracy w klejarni był skrócony do 7 godzin z uwagi na unoszący się zapach butaprenu, pomimo, że w pomieszczeniu tym znajdowały się wentylatory. W budynku pracowały 4 lub 5 osób. Klejarze otrzymywali dodatek za pracę w warunkach szkodliwych (tzw. „dodatek szkodliwy”), natomiast osoby pracujące na dziale tapicernia takiego dodatku nie otrzymywały.

Pracując jako tapicer odwołująca pianką objiała podłokietniki oraz naciągała na nią materiał. Pracowała zszywaczem pneumatycznym przy objaniu podłokietników. Na tapicerni odwołująca pracowała 8 godzin dziennie.

Kobiety w ciąży nigdy nie pracowały na klejarni. Z chwilą przyniesienia od lekarza zaświadczenia, były natychmiast – od razu, w tym samym dniu – przenoszone do innej pracy (do tapicerni). Było także przyjęte, że po urodzeniu dziecka przez czas karmienia piersią - około 3 – 4 miesiące kobiety nie pracowały w klejarni tylko w tapicerni.

dowód: kopie kart wynagrodzeń i kart zasiłkowych (k. 74); zeznania świadków: Z. S. (2) (k. 36v), B. G. (k. 62v), Z. S. (1) (k. 62v-63), E. P. (k. 81); zeznania odwołującej (k. 36v-37, 81v)

W P. Fabrykach (...) w C. w spornym okresie pracowali także świadkowie Z. S. (2), B. G., Z. S. (1) i E. P..

Z. S. (2) pracował od 13 grudnia 1979 r. do 31 stycznia 1995 r., jako tapicer. Często pojawiał się na klejarni, ponieważ potrzebował niektóre elementy, które były dostępne wyłącznie na klejarni.

B. G. pracował od 2 stycznia 1969 r. do 10 listopada 1989 r., jako tapicer.

Z. S. (1) był zatrudniony od 2 stycznia 1969 r. do 17 listopada 1989 r., jako mistrz centralnej tapicerni. Podlegała mu także klejarnia w okresie, gdy nie było mistrza na klejarni.

E. P., siostra odwołującej, pracowała od 5 sierpnia 1975 r. do września 1995 r., jako szwacz i tapicer. W okresach od 11 stycznia 1979 r. do 3 maja 1979 r. oraz od 17 czerwca 1984 r. do września / października 1984 r. E. P. nie świadczyła pracy, gdyż przebywała na urloпах macierzyńskich.

dowód: akta rentowe świadków: Z. S. (1) (k. 28) i B. G. (k. 60), akta osobowe Z. S. (2) i Z. S. (1) (k. 39), B. G. (k. 50); zeznania świadków: Z. S. (2) (k. 36v), B. G. (k. 62v), Z. S. (1) (k. 62v-63), E. P. (k. 81)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków i zeznań odwołującej.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, dokumenty zgromadzone w aktach osobowych świadków z okresu zatrudnienia w P. Fabrykach (...) w C. oraz w aktach sprawy niniejszej. Wszystkie te dokumenty zostały sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary.

Spójne i konsekwentne były **zeznania świadków** Z. S. (2), B. G., Z. S. (1) i E. P., którzy potwierdzili fakt i charakter pracy odwołującej w latach 1977-1987. Ich zeznania były jasne, rzeczowe, przekonywujące, korespondowały zarówno ze sobą nawzajem, z relacją odwołującej oraz z dokumentami zgromadzonymi w aktach organu rentowego, aktach osobowych i aktach sprawy niniejszej. Sąd nie dopatrył się okoliczności przemawiających za tym, aby przyjąć, że świadkowie chcąc zeznać na korzyść odwołującej podawali nieprawdę.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania **odwołującej**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków.

Sąd zważył, co następuje:

Przyznawanie emerytur dla osób urodzonych tak jak odwołująca po 31 grudnia 1948 r. reguluje art. 184 ustawy emerytalno – rentowej.

Zgodnie z tym przepisem emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi:

- kobieta osiągnie wiek lat 55,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
 - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 20 lat,
 - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywała pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze

- nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpiła – złożyła wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne było to, że:

1. odwołująca w dniu 27 marca 2013 r. ukończyła 55 lat,
2. na dzień 1.01.1999 posiada ponad 20 lat stażu ubezpieczeniowego,
3. przystąpiła do OFE, ale złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Sporne natomiast w sprawie było to, czy odwołująca legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Dotychczas organ rentowy uwzględnił bowiem tylko 10 lat i 10 miesięcy przypadające w czasie od 14 września 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. z tytułu zatrudnienia w (...) S.A.

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej jest rozporządzenie z dnia 07.03.1983 r. wraz z załącznikiem.

Na podstawie § 2 powoływanego rozporządzenia okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 cyt. rozporządzenia – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

W wykazie tym wymienione są m. in. w dziale VI W leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym pod poz. 7 prace w klejowniach z użyciem klejów zawierających rozpuszczalniki organiczne. Nadto, w zarządzeniu nr 5 Ministra Leśnictwa i (...) z dnia 9 maja 1983 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu leśnictwa i przemysłu (...) (Dz. Urz. (...) Nr 2, poz. 9), wymienione jest w wykazie A, dziale VI pod poz. 7 pkt 2, stanowisko klejarz.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, LEX nr 14635 w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). W uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r. Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem – podkreśla SN – przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń.

Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625: „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Przenosząc przytoczone rozważania Sądu Najwyższego na grunt sprawy niniejszej należy stwierdzić, że odwołująca przedstawiła dowody na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w rozmiarze większym niż to wynika z ustaleń organu rentowego.

Do okresu pracy w szczególnych warunkach należało zaliczyć okres zatrudnienia odwołującej w P. Fabrykach (...) w C. na stanowisku klejarza w okresach:

- od 23 lutego 1977 r. do 30 czerwca 1977 r., albowiem od lipca 1977 r. w związku ze stanem ciąży została przeniesiona na tapicernię (**4 m-ce, 6 dni**),
- od 1 maja 1978 r. (tj. po zakończeniu czteromiesięcznego urlopu macierzyńskiego w związku z urodzeniem dziecka w grudniu 1977 r.), do 3 września 1978 r. (dnia poprzedzającego rozpoczęcie urlopu bezpłatnego) (**4 m-ce, 19 dni**),
- od 13 listopada 1978 r. (pierwszego dnia po zakończeniu urlopu bezpłatnego) do 31 maja 1983 r. (albowiem od czerwca 1983 r. w związku ze stanem ciąży została przeniesiona na tapicernię) – z wyłączeniem okresów od stycznia do maja 1981 r., od lipca do sierpnia 1981 r. oraz grudnia 1982 r. (łącznie 8 miesięcy), w których odwołującej nie wypłacano tzw. „dodatku szkodliwego”, co wskazuje na to, że w tych okresach nie pracowała w klejarni – (**3 lata, 10 m-cy, 18 dni**),

łącznie [**4 lata + 7 m-cy + 13 dni**].

Oznacza to, że odwołująca spełniła trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Uwzględniając do uznanych przez organ rentowy okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach – od 14 września 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) S.A. (**10 lat + 10 m-cy**) – okresy wymienione w akapicie poprzedzającym, odwołująca przepracowała w warunkach szczególnych **15 lat + 5 m-cy + 13 dni**.

Przy ustaleniu, że odwołująca wykazała 15 lat pracy w warunkach szczególnych orzeczono jak w wyroku na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznano odwołującej prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 kwietnia 2013 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła wniosek o emeryturę.

/-/ Maciej Nawrocki